P9_TA(2022)0078

Položaj novinara i boraca za ljudska prava u Meksiku

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2022. o položaju novinara i boraca za ljudska prava u Meksiku (2022/2580(RSP))

(2022/C 347/16)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Meksiku,

— uzimajući u obzir Sporazum o gospodarskom partnerstvu, političkoj koordinaciji i suradnji između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Sjedinjenih Meksičkih Država, s druge strane [1] (Globalni sporazum EU-a i Meksika), koji je na snazi od 2000., te modernizirani Sporazum,

— uzimajući u obzir dijaloge na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Meksika te dijalog na visokoj razini o multilateralnim pitanjima,

— uzimajući u obzir smjernice EU-a o borcima za ljudska prava te o slobodi izražavanja na internetu i izvan njega,

— uzimajući u obzir lokalnu izjavu Europske unije, Norveške i Švicarske od 15. veljače 2022. o ubojstvu novinara Hebera Lopeza Vasqueza,

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu Međuameričke komisije za ljudska prava, njezinog posebnog izvjestitelja za slobodu izražavanja i meksičkog ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 28. siječnja 2022. u kojoj se osuđuje ubojstvo Maríe de Lourdes Maldonado López,

— uzimajući u obzir izjavu Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 19. listopada 2020. naslovljenu „Stručnjak UN-a potiče Meksiko da poveća zaštitu boraca za ljudska prava”,

— uzimajući u obzir Akcijski plan UN-a za sigurnost novinara i problem nekažnjivosti iz 2012.,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima od 10. prosinca 1948.,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da Meksiko bilježi dramatičan porast nasilja, kršenja ljudskih prava i napada na novinare i borce za ljudska prava, uključujući borce za zaštitu okoliša, autohtono stanovništvo i zajednice te borce za prava žena; budući da široko rasprostranjeno nasilje u Meksiku i dalje raste, što se vidjelo tijekom lokalnih i regionalnih izbora u lipnju 2021., i budući da se stanje vladavine prava ozbiljno pogoršava; budući da zabrinjavajući i drastičan broj novinara i boraca za ljudska prava, posebno onih koji istražuju korupciju u kojoj su upleteni javni dužnosnici ili razotkrivaju rad kriminalnih kartela povezanih s drogom, posebno na lokalnoj razini, trpe upozorenja, uznemiravanja, prijetnje, silovanja, napade te prisilno nestaju ili su čak ubijeni te se nalaze pod nadzorom tijela vlasti ili kriminalnih skupina; budući da je 27. veljače 2022. došlo do masovnog ubojstva u kojem je ubijeno 17 osoba;

B. budući da Meksiko, prema mišljenju različitih nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija, odavno slovi kao najopasnije i najsmrtonosnije mjesto za novinare izvan službenog ratnog područja; budući da je prema podacima Reportera bez granica 2021. Meksiko treću godinu zaredom bio najopasnija zemlja za novinare na svijetu te se prema svjetskom indeksu slobode medija za 2021. od ukupno 180 zemalja nalazio na 143. mjestu;

[1] SL L 276, 28.10.2000., str. 45.

C. budući da je 2022. zabilježen najsmrtonosniji početak godine za novinare u Meksiku, kada je ubijeno najmanje šest novinara; budući da su ubojstva Lourdes Maldonado Lopez, Margarita Martíneza, Joséa Luiza Gamboe, Hebera Lópeza Vásqueza i Roberta Toleda samo nekoliko dramatičnih primjera napada na novinare i medijske djelatnike; budući da novinari rade u lošim radnim uvjetima i mnogi nemaju pristup zdravstvenim uslugama i uslugama skrbi o mentalnom zdravlju; budući da se od posljednjih predsjedničkih izbora u srpnju 2018. stanje pogoršalo, pri čemu je prema službenim izvorima ubijeno najmanje 47 novinara;

D. budući da je prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova od prosinca 2018. u Meksiku ubijeno najmanje 68 boraca za ljudska prava; budući da postoji visoka razina nasilja nad ženama i broj femicida i da je, unatoč nekim institucionalnim koracima, broj nestalih osoba iznimno zabrinjavajući;

E. budući da je predsjednik López Obrador u dnevnim medijima često koristio populističku retoriku kako bi ocrnjivao i zastrašivao neovisne novinare, vlasnike medija i aktiviste; budući da retorika zlostavljanja i stigmatizacije stvara atmosferu stalne tenzije prema neovisnim novinarima; budući da je pod izlikom borbe protiv lažnih vijesti meksička vlada uspostavila platformu u državnom vlasništvu na kojoj se prikazuju, stigmatiziraju i napadaju kritički mediji; budući da su u veljači 2022. novinari održali prosvjede u 13 od ukupno 32 države Meksika, zahtijevajući veću sigurnost i istrage napada na novinare;

F. budući da je od siječnja 2022. Savezni mehanizam za zaštitu boraca za ljudska prava i novinara odredio mjere zaštite za 1 518 osoba, tj. 1 023 boraca za ljudska prava i 495 novinara; budući da je mehanizam narušen ozbiljnim nedostacima u pogledu iznosa financijskih sredstava i broja dostupnog osoblja, nedostatkom odgovarajućeg praćenja, nedostatkom koordinacije s državnim vladama i kašnjenjima u provedbi zaštitnih mjera, često nauštrb ljudskih života; budući da je ubijeno najmanje devet korisnika koji su bili obuhvaćeni programom zaštite;

G. budući da meksička država radi na stvaranju nacionalnog sustava za prevenciju i zaštitu boraca za ljudska prava i novinara koji će se temeljiti na Općem zakonu o sprečavanju i zaštiti napada na borce za ljudska prava i novinare te će uključivati donošenje nacionalnog modela prevencije, stvaranje nacionalne evidencije napada i provedbu nacionalnog protokola za zaštitu;

H. budući da institucionalizirana i raširena korupcija, uz podršku manjkavog pravosudnog sustava, uzrokuje rašireni problem nekažnjavanja, pri čemu oko 95 % ubojstava novinara ostaje nekažnjeno; budući da, kao što je istaknuo Ured posebnog izvjestitelja za slobodu izražavanja Međuameričke komisije za ljudska prava, to nekažnjavanje šalje poruku prihvaćanja nasilja te potiče nove zločine i stvara učinak autocenzure; budući da meksička vlada nije na odgovarajući način provela reforme potrebne za smanjenje nasilja i nekažnjavanja, uključujući zločine protiv novinara i boraca za ljudska prava;

I. budući da postoje čvrste naznake da je meksička država alate za telefonsko hakiranje namijenjene borbi protiv terorizma i kartela, uključujući špijunski program Pegasus, upotrijebila protiv novinara i boraca za ljudska prava;

J. budući da je Meksiko u studenome 2020. ratificirao Sporazum iz Escazúa, koji uključuje snažnu zaštitu boraca za zaštitu okoliša; budući da bi Meksiku provedba tog sporazuma trebala biti prioritet;

K. budući da je Kongresu nedavno predstavljen zabrinjavajući zakonodavni prijedlog kojim se svim nevladinim organizacijama koje primaju inozemna financijska sredstva želi zabraniti da pokušaju utjecati na zakonodavstvo ili da sudjeluju u strateškim sudskim postupcima;

L. budući da nekoliko ustavnih reformi izbornog sustava i pravosudnog sustava, koje je pokrenula vlada Lópeza Obradora, izazivaju sumnje u stabilnost vladavine prava i pravnu sigurnost;

M. budući da je strateško partnerstvo EU-a i Meksika omogućilo prisniju suradnju između EU-a i Meksika oko globalno značajnih pitanja, a osobito kvalitetniji dijalog, koordinaciju i razmjenu u područjima kao što su sigurnost, ljudska prava, izborne reforme, regionalni razvoj te regulatorne i trgovinske politike; budući da Meksiko i Europska unija dijele zajedničke vrijednosti;

N. budući da Globalni sporazum između EU-a i Meksika uključuje klauzule o ljudskim pravima i demokraciji u člancima 1. i 39.; budući da je dijalog na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Meksika koji se vodio 2020. završio sporazumom o zajedničkom radu u Meksiku na povećanju zaštite boraca za ljudska prava;

1. osuđuje prijetnje, uznemiravanje i ubojstva novinara i boraca za ljudska prava u Meksiku, uključujući borce za zaštitu okoliša te autohtono stanovništvo i zajednice; poziva vlasti da ta ubojstva istraže brzo, temeljito, neovisno i nepristrano, a u slučaju novinara i medijskih djelatnika, u skladu s odobrenim protokolom za istragu kaznenih djela protiv slobode izražavanja;

2. izražava najdublje suosjećanje, solidarnost i sućut svim žrtvama i njihovim obiteljima; ponavlja svoju zabrinutost zbog ozračja nesigurnosti i neprijateljstva s kojim se suočavaju borci za ljudska prava i novinari te izražava solidarnost s njima;

3. naglašava da su sloboda govora na internetu i izvan njega, sloboda medija i sloboda okupljanja ključni mehanizmi za funkcioniranje zdrave demokracije; poziva meksičke vlasti da poduzmu sve potrebne korake kako bi zajamčile zaštitu i stvaranje sigurnog okruženja za novinare i borce za ljudska prava u skladu s utvrđenim međunarodnim standardima, među ostalim rješavanjem pitanja raširene korupcije, neodgovarajućeg osposobljavanja i resursa, suučesništva nekih dužnosnika i manjkavosti pravosudnih sustava na državnoj i saveznoj razini, što vodi do tako visokih stopa nekažnjavanja;

4. sa zabrinutošću primjećuje da najviši organi meksičke vlasti sustavno i oštro kritiziraju novinare i njihov rad te osuđuje česte napade na slobodu medija, a osobito na novinare i medijske djelatnike; ponavlja da novinari mogu obavljati svoj posao samo u okruženju bez prijetnji, bez fizičkog, psihološkog ili moralnog nasilja ili drugih činova zastrašivanja i uznemiravanja te poziva meksičke vlasti da poštuju i štite najviše standarde za zaštitu slobode govora, slobode okupljanja i slobode izbora;

5. poziva vlasti, a posebno najviše organe, da se suzdrže od objavljivanja bilo kakvih priopćenja kojima bi se moglo stigmatizirati borce za ljudska prava, novinare i medijske djelatnike, pogoršati stav prema njima ili pogrešno prikazati njihov istraživački rad; poziva te vlasti da javno istaknu ključnu ulogu boraca za ljudska prava i novinara u demokratskim društvima;

6. potiče vladu Meksika da poduzme konkretne, brze i učinkovite mjere za jačanje nacionalnih, državnih i lokalnih institucija te da provede niz hitnih, sveobuhvatnih i usklađenih strategija za sprječavanje, zaštitu, osiguravanje odštete i jamčenje odgovornosti kako bi se zajamčilo da borci za ljudska prava i novinari mogu nastaviti sa svojim aktivnostima bez straha od odmazde i bez ograničenja, u skladu s preporukama Visoke povjerenice UN-a za ljudska prava i Međuameričke komisije za ljudska prava; preporučuje da Meksiko pri rješavanju pitanja sigurnosti novinara i boraca za ljudska prava uzme u obzir rodnu perspektivu;

7. potiče Savezni mehanizam za zaštitu boraca za ljudska prava i novinara da ispuni svoje obećanje i poveća svoje financiranje i resurse te uspostavi brže postupke kojima bi se omogućilo da korisnici mogu biti i borci i novinari, kako bi se spasili životi i zajamčila sigurnost onih koji su ugroženi, među ostalim uvođenjem sigurnosnih mjera za njihove obitelji, kolege i odvjetnike; naglašava da bi vladina tijela i institucije na razini svake države i na lokalnoj razini trebale na učinkovit način biti uključene u politike zaštite javnosti;

8. potiče meksičku vladu da poduzme mjere za jačanje državnih institucija i konsolidaciju vladavine prava kako bi se riješili određeni strukturni problemi koji pogoduju kršenju ljudskih prava te poziva na uključivanje civilnih organizacija koje djeluju u području ljudskih prava u taj proces; pozdravlja osnivanje Nacionalnog povjerenstva za potragu (CNB) čiji je cilj pronaći masovne grobnice diljem zemlje i poduzeti korake za utvrđivanje i objavu stvarnog broja nestalih osoba;

9. poziva meksičku vladu da u potpunosti surađuje s tijelima UN-a i da uputi trajni poziv na posjet svim predstavnicima posebnih postupaka Vijeća UN-a za ljudska prava, osobito posebnoj izvjestiteljici UN-a za slobodu mišljenja i izražavanja, te da s njima proaktivno surađuje;

10. pozdravlja nedavni posjet Odbora UN-a za prisilne nestanke Meksiku i činjenicu da je vlada priznala nadležnost tog odbora da razmatra slučajeve iz Meksika, čime se obiteljima žrtava omogućuje da se obrate tom odboru nakon što iscrpe pravna sredstva na nacionalnoj razini;

11. poziva sve države članice, Europsku službu za vanjsko djelovanje i Delegaciju EU-a u Meksiku da svoje meksičke sugovornike obavijeste o svojoj zabrinutosti u pogledu ljudskih prava te da zaštita novinara i boraca za ljudska prava postane središnje pitanje u dijalogu između EU-a i Meksika; potiče Delegaciju EU-a i države članice da u potpunosti slijede smjernice EU-a o borcima za ljudska prava te o slobodi izražavanja na internetu i izvan njega kako bi se pružila odgovarajuća potpora radu boraca za ljudska prava i novinara;

12. ističe važnost Meksika kao strateškog partnera; podsjeća na važnost čvrstog i dubokog odnosa između EU-a i Meksika te ponovno potvrđuje svoju predanost produbljenju odnosa na temelju moderniziranog Globalnog sporazuma između EU-a i Meksika, kojim se dodatno jačaju odredbe o ljudskim pravima i omogućuje EU-u i Meksiku da raspravljaju o nizu pitanja kao što su ljudska prava s civilnim društvom, uključujući novinare, borce za ljudska prava i druge dionike na multilateralnoj razini;

13. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, državama članicama, aktualnom predsjedništvu Zajednice latinoameričkih i karipskih zemalja, glavnom tajniku Organizacije američkih država, Europsko-latinskoameričkoj parlamentarnoj skupštini i predsjedniku, vladi i Kongresu Meksika.